

7. VANGMIDDELEN (1)

INLEIDING.

Dit artikel is het eerste van een serie, waarin de belangrijkste vangmiddelen besproken zullen worden.

Er komen geen opzienbare nieuwe vangmethoden aan het licht. Integendeel, vrijwel alles zal bij de meeste ringers bekend zijn. Het is echter goed alle vangmethoden eens bijeen te brengen, daar de meeste literatuur hierover in een vreemde taal geschreven is.

Een serie artikelen in "Op het Vinketouw" zal het naslaan vergemakkelijken en de discussie vereenvoudigen.

Wellicht ten overvloede vestigen we er de aandacht op, dat de vangmiddelen slechts gebruikt mogen worden door hen die hiervoor vergunning hebben. Bovendien verzoeken we de ringers er voor te zorgen dat de vangmethoden niet in verkeerde handen terecht komen.

Voor we met de vangmiddelen beginnen, bespreken we eerst de behandeling van gevangen vogels. De juiste behandeling is alleen in de praktijk te leren en we raden iedere ringer dan ook aan zijn licht hierover op te steken bij ervaren collega's.

Bij boekhandelaren, vogelwinkels en bevriende volièrehouders kan men boeken vinden, waarin wetenswaardigheden staan over de voeding en de huisvesting van vogels.

In het algemeen herkrijgt de gevangen vogel na enkele minuten zijn vrijheid. Er zijn echter gevallen, waarin het nodig is de vogel gedurende korte of lange tijd vast te houden. In gevallen van twijfel omtrent de juiste soort, is het goed de vogel één of meerdere dagen vast te houden, teneinde deskundigen te kunnen raadplegen. Wordt de vogel als lokker aangehouden dan moet in de eerste plaats een goede verzorging verzekerd zijn.

Een pas gevangen vogel zet men niet in een grote kooi, maar men plaatst hem in een kleine lage kooi. Het beste is een kooi, die slechts aan de voorkant voorzien is van tralies. Nog beter dan ijzeren tralies of gaas is een front van houten tralies of net. Hiervoor is fijnmazig want vereist met een maaswijdte van + 12 mm. Het want is zachter dan gaas, zodat de vogel zich niet zo gemakkelijk beschadigt.

Op de bodem van de kooi komt een flinke laag zand, waarop het voedsel wordt uitgestrooid. In een laag stenen schaalpje geeft men fris drinkwater, dus geen fonteintje of eetbakjes buiten de kooi! Daarna zet men de kooi op een stille plaats en bedekt de voorkant (of de hele kooi) met een lap wit katoen. De vogel moet voldoende licht hebben om zijn voedsel en water te vinden, maar mag niet de ruimte buiten de tralies zien of schrikken van iets dat hij onverwacht ziet bewegen.

Na een paar uur moet men controleren of de vogel al gegeten heeft. Weigert hij na 6 à 10 uur nog steeds het voedsel, dan laat men de vogel direct los. Als regel zal blijken dat de vogel na enkele uren al van de zadjes en meelwormen gegeten heeft.

Een vogel, die slechts voor observatie korte tijd gehouden wordt blijft in deze kooi. Een toekomstige lokker verhuist na enige tijd naar een ruime volière. Alleen gedurende het vangseizoen wordt hij in een lokkooitje geplaatst.

Iedere dierenwinkel heeft het juiste voedsel voor de vogels te koop.

Men moet zich niet laten verleiden tot "vogeltjeszaad" of volièrezaad". Q. Voorham, de vinker van Wassenaar houdt jarenlang zijn lokkers op het volgende recept:

gorzen : wit zaad

kneuen-vinken-goudvinken-kepen en fraters: half om half
wit zaad en zoetzomerraapzaad.

Zeer belangrijk zijn de vele onkruidzaden, die men zelf zoekt, distel, melde etc. Verder veel vers groen, zoals muur. Begin nooit met het geven van snoepzaad of gemengde zaden waarin snoepzaad voorkomt, geef ook geen hennep. De vogel gaat zich dan op dat ene snoepzaad specialiseren en eet niets anders meer. Vooral in een volière geeft dit slachtoffers.

In de volière kan men 2 bakjes plaatsen, één gevuld met witzaad en één met zoet-zomerraapzaad.

Iedere dag moeten van deze bakjes de losse dopjes weggeblazen worden anders vinden ze de zaden onderin niet meer. Vers gevangen vogels went men op het zaad door in het begin veel onkruidzaden bij te voeren.

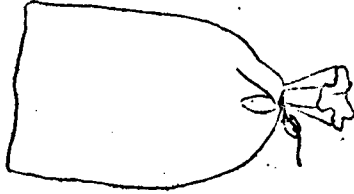
Insekten-eters geeft men Sluis' insekten-eters voer. De lijsters en spreeuwen voert men met universeel voer. Dit is verkrijgbaar in pakjes waarop de voederwijze is aangegeven. Naast dit voer geeft U deze vogels per dag 5 à 10 meelwormen. Als U de meelwormen even doorknipt kruipen ze niet meer uit de kooi. Dezelfde winkel waar U het andere voedsel koopt zal U als regel ook aan meelwormen kunnen helpen. Meelwormen kan men zeker een jaar lang bewaren in een open blikken trommel, gevuld met oude kranten. Geen brood of ander voedsel erbij doen, daar de wormen dan snel in torren veranderen. Op kranten blijven ze juist in leven, zonder al te veel te verpoppen. Alle vogels krijgen iedere dag vers drinkwater in een steenen schaalte in de kooi. Veel vogels baden graag en hebben iedere dag fris badwater nodig. Dit geven we in een ondiep schaalte ook in de kooi.

Meestal kan tijdens de vangst de vogel meteen geringd worden en zijn vrijheid herkrijgen.

Vangt men meerdere exemplaren tegelijk, dan dienen deze deskundig en doelmatig bewaard te worden. Broek- en jaszakken zijn geen goede bewaarplaatsen, evenmin als zakdoeken en rugzakken. Ruime, open kooien zijn absoluut ongeschikt daar de vogels hierin erg te keer gaan en kans hebben zich te verwonden. Een goede bewaarkooi is klein - ondoorzichtig - luchtig. De meest voorkomende typen zijn:

1. ZAKJES

afmetingen voor kleine vogels ± 20x30 cm.

materiaal: niet te zware stof; kaasdoek-katoen. Gebruik liefst een felle kleur, opdat men het zakje met de gevangen vogel direct kan terugvinden als het ergens neergelegd is. Deze zakjes worden veel gebruikt bij het vangen met mistnetten. Ze zijn evenals de netten klein en licht en heel gemakkelijk mee te nemen. Een voorraad van 25 stuks is geen overbodige luxe.

Er mogen nooit meer vogels in één zakje gedaan worden dan verantwoord is. (in principe 1 per zakje). Iedere ringer moet dit persoonlijk beoordelen en er voor zorgen dat de vogel luchtig zit en ruimte heeft. Het behoeft geen betoog dat de zakjes droog moeten zijn en blijven.

Na gebruik moeten de zakjes steeds goed gereinigd worden. De enig goede manier is: wassen na elk gebruik.

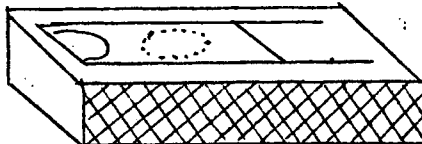
2. KOOIEN.

Op vaste vangplaatsen, zoals vinkebanen, is het gebruik van losse zakjes te lastig. Het uithalen van de vogels gaat niet vlug genoeg. Daar gebruikt men lage kooien, geheel van triplex gebouwd.

Afmetingen ± 30x40x15 cm.

Twee punten zijn belangrijk bij de bouw van zo'n kooi,

- a. ergens moet een flinke ventilatie-opening zijn. Dikwijls maakt men één zijkant van nylon vliegengaas;
- b. de vogels moeten snel en gemakkelijk in en uit gebracht kunnen worden. Daarvoor is in de bovenkant van de kooi een schuif gemaakt (zie tekening)

De bodem van de kooi moet zo nu en dan van uitwerpselen worden ontdaan. Dit is echter niet nodig bij kooien die een stevige gaasbodem hebben (draaddikte 1 mm- maaswijdte + 7 mm). Door 2 latten staat de gaasbodem ca 2 cm van de grond af.

Denk er wel om nooit verschillende soorten in één kooi bij elkaar te zetten. Dit geeft vroeg of laat slachtoffers. Vangt men diverse soorten, dan moeten er meerdere kooien beschikbaar zijn.

Voor het tijdelijk bewaren van vogels zijn bovenbeschreven zakjes en kooien het meest in gebruik, doch vanzelfsprekend worden hier en daar ook nog andere voorwerpen gebruikt.

Leefnetten (voor vissen) zijn gemakkelijk mee te nemen, geven voldoende ruimte en de vogel zal zich niet bevuilden. Ze kunnen aan een mistnetstok worden opgehangen, zodat ze bij sommige vogelsoorten meteen dienst doen als lokker. Daar een leefnet geheel open is zullen enkele vogelsoorten er wel erg in tekeer gaan.

Persoonlijke ondervinding is hier de beste maatstaf.

Grote vogels bewaart men prima in een nylon dameskous zonder voet. Men legt in het ene uiteinde van de kous een knoop, schuift de vogel met de kop vooruit er in en sluit de kous achter de vogel weer met een knoop. Wordt de vogel er uitgehaald, dan maakt men de knoop boven de kop van de vogel los. Haal de vogel er dus niet uit tegen de veren in!

B.J.Speek.